

Deres ref:
Saksbehandler: MAS
Vår ref:
Arkivkode:
Dato: 29.03.2005

Ansvar for pasienter under tvungent psykisk helsevern

Sosial- og helsedirektoratet viser til Deres brev av 10. mars 2005 og til hyggelig telefonsamtale.

I brevet viser De til vårt brev av 28. februar 2005 der vi besvarte en henvendelse fra kontrollkommisjonsmedlem X. X viste i sin henvendelse til en situasjon der en pasient under tvungent psykisk helsevern hadde rømt fra sykehuset han var innlagt ved, og at vedkommende etter dette ble etterlyst av politiet. Spørsmålet X stilte var om sykehuset kan skrive pasienten ut in absentia eller om pasienten fortsatt må være registrert innlagt på sykehus.

Vi svarte i vårt brev at sykehuset hadde adgang til skrive ut pasienten in absentia, og at sykehuset dessuten etter hvert ville ha en *plikt* til å gjøre dette. Bakgrunnen for dette er at det er en forutsettelse for opprettholdelse av tvungent vern at vilkårene for tvang vurderes å være oppfylt. Når pasienten ikke lenger oppholder seg på sykehuset, og sykehuset heller ikke har oversikt over hans situasjon, vil sykehuset etter en tid ikke ha tilstrekkelig grunnlag for å foreta denne vurderingen. Vurderingen skal foretas fortløpende, jfr. phvl. § 3-9 og etableringsforskriftens § 8 første ledd. Dersom vilkårene ikke er oppfylt, eller den faglig ansvarlige ikke har tilstrekkelig grunnlag for å legge dette til grunn, må pasienten utskrives, jfr. phvl. § 3-9.

Vi ser at dette kan oppfattes slik at pasienten må utskrives så snart han rømmer fra sykehuset, og vil derfor med dette understreke at det ikke nødvendigvis er tilfelle.

Spørsmålet om hvor lenge det tvungne vernet kan opprettholdes må avgjøres etter en konkret vurdering i det enkelte tilfelle. Vurderingstemaet er hvilket grunnlag sykehuset har for å vurdere om vilkårene for tvang er oppfylt. I denne sammenheng vil sentrale momenter være hvor godt pasientens sykdom er kjent fra tidligere og hvor alvorlig den er, slik De skriver. I tillegg kan det legges vekt på hvordan sykdommen erfaringsvis utvikler seg når pasienten ikke får nødvendig oppfølging.

Et eventuelt spørsmål om farlighet vil etter direktoratets vurdering være et mindre sentralt moment i vurderingen. I denne sammenheng nevnes det at så lenge pasienten er utenfor sykehusets kontroll vil en opprettholdelse av det tvungne vernet uansett ikke få noen betydning for muligheten til å avverge den aktuelle faren pasienten utgjør.

Dersom sykehuset ikke har grunnlag for å vurdere om vilkårene for tvang er oppfylt, men har grunn til å tro at pasienten kan utgjøre en fare, vil riktig fremgangsmåte etter direktoratets oppfatning være at det tilstrebes å få i stand en tvungen undersøkelse av

Sosial- og helsedirektoratet
Avdeling for psykisk helse

vedkommende med tanke på fornyet etablering av tvungent vern, jfr. phvl. § 3-5. Denne bestemmelsen forutsetter mindre grad av sannsynlighet for å gi hjemmel for bruk av tvang, da det er tilstrekkelig at det er *grunn til å tro* at vilkårene for tvungent vern er oppfylt (jfr. etableringsforskriftens § 3).

Treffes det vedtak om gjennomføring av tvungen undersøkelse, kan pasienten avhentes med bistand fra politiet hvis det er nødvendig, jfr. phvl. § 3-5 første ledd annet punktum.

Vi håper De med dette har fått fyllestgjørende svar på Deres henvendelse.

Med vennlig hilsen

Finn Aasheim
avdelingsdirektør e.f.

Mari Svarstad
rådgiver

Kopi:
Helse- og omsorgsdepartementet